

FISKALNA DECENTRALIZACIJA V DRŽAVAH EU27

Fiscal Decentralization in EU-27 Member States

Mateja Finžgar

Doktorska študentka na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru
matejafinzgar@gmail.com

Žan Jan Oplotnik

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta
zan.oplotnik@uni-mb.si

Prejeto/Received:
Julij 2013

Popravljen/Revised:
September 2013

Sprejeto/Accepted:
September 2013

Izvleček

V prispevku se ukvarjamo s primerjavo sistemov fiskalne decentralizacije držav skupine EU27 po izbranih kvantitativnih kriterijih v povezavi z nekaterimi temeljnimi načeli MELLs. Rezultati kažejo, da večje število nižjih ravni upravljanja običajno nakazuje tudi večji delež lokalnih financ v celotnih javnih financah, vendar ta ugotovitev ne potrjuje tudi obratne povezave. Največji delež sredstev za lokalne zadeve namenijo na Danskem, sledijo Švedska, Finska in Španija, najmanj pa v Grčiji in na Cipru. Čeprav je struktura odhodkov po državah EU27 precej podobna, so deleži sredstev za izvajanje posameznih nalog in pristojnosti med državami bolj raznoliki. V povprečju države največ namenijo za izobraževanje, socialno varnost, administracijo in zdravstvo, pri čemer zgolj četrtnina držav beleži enake ali večje prihodke glede na odhodke, zato razliko pokrivajo bodisi prek transferjev, izravnalnih shem ali zadolževanja, kar pa pomeni odmik od načela MELLs – skladnosti virov s pristojnostmi.

Ključne besede: fiskalna decentralizacija, mednarodna primerjava, lokalne finance

Abstract

The purpose of this article is to compare systems of fiscal decentralization in EU member states according to selected quantitative criteria. The results indicate that a higher number of lower levels of government usually indicate a greater share of local finance; however, this finding does not confirm the inverse link. Although the structure of expenditures is similar, the shares of funds for the implementation of individual tasks differ significantly. On average, the countries allocate most funds to education, social security, healthcare, and administration, with only a quarter of the countries recording the same or higher amounts of revenues than expenditures. Most countries still cover the existing deficit through transfers from the central government, equalization schemes, or borrowed funds.

Key words: fiscal decentralization, international comparison, local financing, local government

1 Uvod

Evropske države že od začetka procesa integracije spremlja potreba po poenotitvi in konvergenci pravnih, ekonomskih in družbenih vidikov življenja. Raznolikost, ki je sicer zelena na področju specifičnih dejavnosti (npr. kulture, jezika ipd.), nima veliko zagovornikov, ko gre za ekonomske koristi združevanja ter poenotitve tržnih in administrativnih funkcij držav. V literaturi s področja fiskalne decentralizacije tako ni konsenza o tem, kako poenotiti med seboj sicer različne sisteme fiskalne decentraliziranosti držav. Kljub trenutno še nedoseženemu konsenzu glede poenotitve na evropski ravni se s tem vprašanjem že dalj časa ukvarjajo države na nižjih ravneh upravljanja (regije, dežele, pokrajine, občine). Prvi korak je bil v preteklosti že storjen, in sicer s sprejetjem

Naše gospodarstvo / Our Economy

Vol. 59, No. 5-6, 2013

pp. 13-22

DOI: 10.7549/ourecon.2013.5-6.02

UDK: 336.1/.5(061.1EU)

JEL: H7, F0, G0

t. i. Evropske listine o lokalni samoupravi (v nadaljevanju MELLs). MELLs je Svet Evrope sprejel leta 1985, listina pa je začela veljati šele leta 1988 z ratifikacijo v parlamentih. Države članice Sveta Evrope so se s podpisom zavezale, da bodo pri svoji zakonodajni ureditvi nižjih ravni upravljanja upoštevale v listini opredeljene smernice oz. načela MELLs, kot so npr:

- načelo skladnosti finančnih virov s pristojnostmi; vsi razpoložljivi finančni viri lokalnih skupnosti naj bodo v sorazmerju s pristojnostmi in nalogami;
- načelo avtonomnosti; lokalne oblasti so upravičene do finančnih virov, pri čemer lahko avtonomno predpisujejo davke in davščine ter z njimi prosto razpolagajo;
- načelo fleksibilnosti; finančni sistem, na katerem temeljijo viri lokalnih skupnosti, mora biti raznovrsten in prilagodljiv, da lahko sledi dejanskemu gibanju potreb lokalnih oblasti;
- načelo ustrezne izravnave; uporabljajo naj se ustrezni izravnalni mehanizmi, ki odpravljajo posledice neenake porazdelitve finančnih virov med lokalnimi skupnostmi;
- načelo samostojnosti; kljub temu da se del finančnih virov lokalnim oblastem odstopi ali prenese iz centralnega nivoja, naj lokalne oblasti ohranijo avtonomnost pri njihovi porabi;
- načelo zadolževanja; lokalne oblasti naj bi imele avtonomijo tudi pri upravljanju svojega dolga in bi prosto oblikovale politiko zadolževanja, pri čemer pa večinoma velja, da so omejene z zakonodajo, ki jim predpisuje najvišje meje zadolževanja.

MELLs velja za trenutno edini multilateralni pravni instrument, ki evropske države na podlagi opredeljenih smernic razvoja nižjih ravni upravljanja napotuje v skupno smer vzpostavitve učinkovitega sistema fiskalne decentraliziranosti. To pomeni, da naj bi bili sistemi nižjih ravni upravljanja oblikovani v smeri doseganja kar najvišje skladnosti s temeljnimi načeli listine, kar načeloma pomeni tudi večjo učinkovitost delovanja lokalne samouprave. To potrjujejo tudi nekatere ugotovitve avtorjev, kot so De Mello in Barenstein (2001) ter Tanzi in sodelavci (2008). Raziskave se dotikajo optimalne vertikalne in horizontalne strukture ter ustrezne stopnje fiskalne avtonomije, poudarek pa dajejo tudi proučitvi korelacije med prihodki in stroški za izvajanje nalog, ki so v pristojnosti nižjih ravni upravljanja. Cilj je znan, in sicer, kako zagotoviti kar največjo učinkovitost porabljenih sredstev ob danih prihodkih, s katerimi nižje ravni upravljanja prosto razpolagajo, pri tem pa ohraniti ustrezno stopnjo avtonomije. Vsaka država ima sicer oblikovan bolj ali manj lastni sistem financiranja nižjih ravni upravljanja, ki gre ponekod v smeri večje decentraliziranosti, spet drugje v smeri večje centraliziranosti. Že hiter pregled sistemov pokaže, da je v teh državah izredna raznolikost tako v okviru same strukture lokalne samouprave in z njo povezanih pristojnosti kot v okviru razdelitve fiskalne moči in avtonomije financiranja med centralnim (državnim) nivojem upravljanja in nižjimi nivoji upravljanja. Prav zaradi takšne raznolikosti je neposredna primerjava teh sistemov velik izziv. V nadaljevanju bomo

izbrali nekaj indikatorjev, ki po naši oceni najbolje prikazujejo stopnjo decentraliziranosti posamezne države in nam dajejo možnost medsebojnih primerjav, istočasno pa nakazujejo večjo ali manjšo skladnost posameznih sistemov z že omenjenimi smernicami MELLs. Indikatorji, ki smo jih izbrali, so:

- delež, ki ga obsegajo lokalne finance v celotnih javnih financah,
- delež, ki ga obsegajo lokalne finance v razmerju do BDP posamezne države,
- struktura odhodkov lokalnih skupnosti glede na njim dodeljene naloge,
- razmerje med prihodki in odhodki lokalnih financ kot pokazatelj skladnosti finančnih virov s pristojnostmi lokalnih skupnosti.

V tem okviru smo postavili tudi dve krajši delovni hipotezi, in sicer:

H1: Večje število nivojev nižjih ravni upravljanja v posamezni državi načeloma pomeni tudi večji delež lokalnih finančnih virov v celotnih javnih financah in glede na BDP države.

H2: Čeprav so si pristojnosti lokalne samouprave v državah po svoji strukturi podobne, pa je med njimi vendarle velika raznolikost glede obsega sredstev, ki jih namenjajo za izvajanje posameznih pristojnosti.

2 Pregled teoretičnih izhodišč in primerjav sistemov fiskalne decentralizacije

V literaturi obstaja splošna opredelitev pojma fiskalna decentralizacija, in sicer, da predstavlja prenos pristojnosti, odgovornosti in finančnih virov iz centralne (državne) ravni na nižje ravni upravljanja. Njen prvotni namen je vzpostaviti učinkovito financiranje lokalnih skupnosti, izvajanje pristojnosti decentraliziranih enot ter delovanje za zadovoljitev potreb lokalnih prebivalcev. Takšno, tradicionalno oz. prvo generacijo pojmovanja fiskalne decentralizacije najdemo pri avtorjih, kot so npr. Tiebout (1956), Musgrave (1959), Buchanan (1965) in Oates (1972). Ob upoštevanju takrat veljavne teorije javnih financ naj bi vzpostavljena decentralizirana oblast podala rešitev za problem zmožnosti učinkovitega razporejanja pristojnosti, odgovornosti in finančnih virov iz centralne ravni upravljanja na nižje ravni. Predpostavljali so, da lahko nižje ravni upravljanja v posamezni državi učinkovito delujejo le takrat, ko imajo v rokah ustrezne pristojnosti ter hkrati zagotovljene zadostne finančne vire in dostop do finančnih virov, s katerimi lahko prosto razpolagajo (Boex 2009, 8). Temelje pojmovanja fiskalne decentralizacije je postavil že Tiebout (1956) s t. i. Tieboutovim modelom fiskalne decentralizacije. V svoji razpravi pravi, da bodo ob veliki mobilnosti posamezniki za bivanje izbrali tisto okolje, ki se bo glede na davke in ponudbo javnih dobrin kar najbolje prilegalo njihovim osebnim potrebam. Po drugi strani pa pri morebitnem stvarnem stanju popolne odsotnosti mobilnosti ne moremo sklepati, da decen-

lizacija ne prinaša neto povečanja skupnih koristi. Nadaljnega raziskovanja področja se je po Tieboutu (1956) lotil Musgrave (Musgrave 1959). Predstavil je tri najpomembnejše funkcije javnih financ in iz njih izpeljane funkcije lokalnih financ, in sicer stabilizacijsko, alokacijsko in prerazdelitveno. Prva funkcija, tj. stabilizacijska, je značilna predvsem za centralni nivo, drugi dve pa alternirata med centralnim nivojem in nižjimi nivoji upravljanja v posamezni državi glede na primernost izvajanja določenih aktivnosti in dobave javnih dobrin (gl. tudi Buti in Sapir 2006, 3). Naslednja avtorja, ki sta pustila pomemben pečat, sta Olson (1969) in Oates (1972). Olson (1969) s predstavljenim principom fiskalne enakovrednosti in Oates (1972) s korespondenčnim principom veljata za začetnika teorije načina določitve optimalne stopnje fiskalne decentralizacije. Teorija, ki jo zagovarjata, je nekakšen kompromis, saj naj bi bila po eni strani razdrobitev velikega območja na manjše decentralizirane enote koristna zaradi večje bližine potrebam lokalnega prebivalstva.

Kot smo že zapisali, se sistemi fiskalne decentralizacije med seboj močno razlikujejo, bodisi zaradi zgodovinskih in geografskih bodisi upravno-administrativnih ozadij, zato njihova neposredna mednarodna primerjava ni mogoča. Na to je mogoče sklepati zgolj posredno prek posameznih indikatorjev. Najpogosteje uporabljeni indikatorji so tisti, ki jih je uporabil Mednarodni denarni sklad, npr. prihodki nižjih ravni upravljanja po njihovi strukturi in agregatno kot delež v celotnih prihodkih javnega sektorja ali glede na BDP posamezne države ter odhodki nižjih ravni upravljanja po njihovi strukturi in agregatno kot delež v celotnih odhodkih javnega sektorja ali glede na BDP. Navedenim indikatorjem so sledile tudi študije s področja primerjav sistemov fiskalne decentralizacije (npr. Thieben 2003, Darby idr. 2005, Neyapti 2010, Buser 2011). Uporabnost podanih indikatorjev za merjenje fiskalne decentralizacije, kot sta delež prihodkov in odhodkov nižjih ravni upravljanja glede na celotne prihodke oz. odhodke javnega sektorja, v svoji študiji zagovarja tudi Sharma (2004), pri čemer pa navaja tudi omejitve merjenja fiskalne decentralizacije, povezane s statistično bazo podatkov IMF za te namene. Tako pridobljeni podatki namreč ne dajo odgovora na nekatera ključna vprašanja v povezavi s proučevanjem fiskalne decentralizacije. Omejitve, ki jih Sharma (2004, 52) povzame po Byskovu (2001), se nanašajo na vprašanje t. i. avtonomnosti odhodkov in prihodkov, s katerimi naj bi nižje ravni upravljanja prosto razpolagale, ter na t. i. vertikalno neravnovesje.

Statistična baza podatkov sicer razmeji prihodke in odhodke, ki pripadajo nižjim ravnam upravljanja, od celotnih javnih prihodkov, a vendarle ne poda enoličnega odgovora na vprašanje, ali so nižje ravni upravljanja resnično popolnoma avtonomne pri prostem razpolaganju s temi viri. Praksa mnogih držav priča, da je centralna raven tista, ki določi meje nižjim ravnam upravljanja na prihodkovni in na odhodkovni strani. Prav tako pa statistika ne poda odgovora na vprašanje v povezavi z vertikalnim rav-

novesjem, in sicer, v kolikšni meri prejeti finančni transferji tudi dejansko sovpadajo z njihovim prvotnim namenom. Nadaljnje raziskovanje literature nas je pripeljalo do naslednje ugotovitve: nekateri avtorji (npr. Aristovnik 2012) so naredili mednarodno primerjavo sicer različnih sistemov fiskalne decentralizacije na podlagi izračuna kompleksnega indeksa fiskalne decentralizacije (IFD), ki naj bi nadomeščal preproste neposredne indikatorje, po katerih lahko primerjamo različne vidike delovanja in upravljanja nižjih ravni upravljanja posameznih držav.

3 Primerjava sistemov fiskalne decentralizacije v državah EU27

V nadaljevanju bomo na podlagi ciljev in hipotez, zastavljenih v uvodnem delu prispevka, ter na podlagi teoretičnih spoznanj iz drugega poglavja tega prispevka izvedli krajšo primerjalno analizo sistemov fiskalne decentralizacije po izbranih kriterijih za države EU27 ter preverili v uvodu postavljeni hipotezi (H1, H2). Analiza sistemov po državah v prvi fazi zajema analizo števila in sestavo nižjih ravni upravljanja, kar nam služi kot temelj za nadaljnjo interpretacijo dobljenih rezultatov v okviru izvedbe mednarodne primerjave sistemov fiskalne decentralizacije na podlagi izbranih indikatorjev in testiranje postavljenih hipotez. V tabeli 1 je tako prikazano število nivojev nižjih ravni upravljanja v državah, ki so sicer polnopravne članice Evropske unije in hkrati podpisnice MELLIS (t. i. EU27) in so tudi predmet medsebojne primerjave sistemov fiskalne decentralizacije. Kot lahko vidimo, so razlike v številu nivojev lokalne samouprave med državami EU27 precejšnje, kar je med drugim tudi posledica različnih zgodovinskih, geografskih in kulturnih ozadij. Iz tega v nadaljevanju sledijo tudi precej različno porazdeljene pristojnosti lokalnih oblasti po državah in seveda tudi njihov način ter obseg financiranja. Kot je razvidno iz tabele 1, ima sedem držav vse tri nižje ravni upravljanja, ki se najpogosteje imenujejo »regije« ali »dežele«. Stopnja avtonomnosti med njimi je precej različna. Največ avtonomije je v razdelitvi Velike Britanije na tri regije, Škotsko, Wales in Severno Irsko, precej samostojnosti pa imajo tudi nemške »zvezne dežele«. Enajst držav ima dve nižji ravni upravljanja, devet pa zgolj eno raven, ki jo najpogosteje imenujemo »občina«. Teh je v EU27 skupaj blizu 90.000. Velikost občin je po državah precej različna. Države, kot so Češka, Slovaška in Francija, izkazujejo najnižje število prebivalcev na posamezno občino (manj kot 2.000), države, kot so Danska, Grčija, Nizozemska, Švedska in Velika Britanija, pa višje število glede na skupno povprečje (več kot 20.000). Ekstremno vrednost pri opazovani kategoriji dosega prav Velika Britanija, ki je imela leta 2010 več kot 152.000 prebivalcev na občino.

V nadaljevanju smo analizirali lokalne prihodke oz. lokalne finančne vire, predvsem prek indikatorja deleža lokalnih financ v celotnih javnih financah in v BDP, ter na tej podlagi analizirali še delež decentralizacije v državah EU27 v kontekstu preveritve prve delovne hipoteze (H1).

Tabela 1: Število nižjih ravni upravljanja (lokalne samouprave – LS) v EU27 (za leto 2010)

		Št. prebivalcev (v 000)	Površina (v km ²)	Prva raven LS	Druga raven LS	Tretja raven LS
države z eno ravnjo lokalne samouprave						
Bolgarija	BOL	1.747	111.002	264 občin	–	–
Ciper	CIP	804	5.695	378 občin	–	–
Estonija	EST	1.34	45.227	226 občin	–	–
Irska	IRS	4.476	69.797	114 občin	–	–
Latvija	LAT	2.239	64.589	119 občin	–	–
Litva	LIT	3.287	65.3	60 občin	–	–
Luksemburg	LUK	507	2.586	105 občin	–	–
Malta	MAL	414	316	68 občin	–	–
Slovenija	SLO	2.042	20.273	210 občin	–	–
države z dvema ravnema lokalne samouprave						
Avstrija	AVS	8.37	83.871	2.357 občin	9 zveznih dežel	–
Finska	FIN	5.363	338.145	342 občin	2 regiji	–
Portugalska	POR	10.636	92.152	308 občin	2 regiji	–
Češka republika	CES	10.538	78.868	6.250 občin	14 regij	–
Danska	DAN	5.546	43.098	98 občin	5 regij	–
Grčija	GRC	11.305	131.957	325 občin	13 regij	–
Madžarska	MAD	10	93.029	3.177 občin	19 okrožij	–
Nizozemska	NIZ	16.611	41.528	430 občin	12 provinc	–
Romunija	ROM	21.431	2.385.391	3180 občin	41 okrožij	–
Slovaška	SL	5.43	49.034	2.928 občin	8 regij	–
Svedska	SVE	9.378	449.964	290 občin	20 okrožij	–
države s tremi ravnmi lokalne samouprave						
Belgija	BEL	10.883	30.528	589 občin	10 provinc	6 regij
Francija	FRA	64.812	632.834	36.682 občin	100 okrožij	26 regij
Nemčija	NEM	81.744	357.027	12.104 občin	301 okrožij	16 zveznih dežel
Italija	ITA	60.468	301.336	8.094 občin	110 provinc	20 regij
Poljska	POL	38.191	312.685	2.479 občin	379 okrožij	16 regij
Španija	SPA	46.073	505.997	8.116 občin	52 provinc	17 regije
Velika Britanija	VBR	62.195	243.82	406 občin	28 okrožij	3 regije
Skupaj EU27		501.636	4.409.047	89.699 občin	1,125	104

Vir: Dexia 2011, 6

Za izvrševanje z ustavo, zakoni in drugimi predpisi določenih nalog potrebuje tako država kot tudi nižji nivo ustrezna finančna sredstva. V praksi držav se sam obseg finančnih sredstev za izvajanje nalog precej razlikuje po obsegu in po strukturi, kar posledično pomeni precejšnjo raznolikost sistemov fiskalne decentralizacije. Kolikšen delež finančnih sredstev so namenile države za financiranje izvajanja nalog nižjih ravni v celotnih javnih prihodkih ter glede na BDP ter kolikšna je sprememba pri obeh indikatorjih, je razvidno iz tabele 2 in s slike 1.¹ Iz tabele 2 lahko razberemo, da se je delež lokalnih financ v javnih finančnih v obdobju med letoma 1995 in 2010 povečal pri 20 državah. Da bi preverili postavljeno hipotezo H1, ki pravi, da večje

število nižjih ravni upravljanja v posamezni državi pomeni tudi večji delež sredstev, namenjenih lokalnim oblastem, smo med seboj primerjali število nivojev lokalne samouprave in delež lokalnih financ v skupnih javnih finančnih; na sliki 1 na vertikalni osi prikazujemo delež lokalnih financ v skupnih javnih finančnih, na horizontalni osi pa število nižjih ravni po posameznih državah v skupini držav EU27.

Pri analizi smo države razdelili v tri skupine, in sicer na države, ki so po kriteriju obsega lokalnih financ v javnih finančnih močno decentralizirane, kar pomeni, da centralna raven namenja nižjim ravnem upravljanja več kot tretjino prihodkov, sledijo države s srednjo stopnjo decentralizacije, kamor smo umestili tiste države, ki imajo vrednost indikatorja na vertikalni osi med 20 in 30 %, države z vrednostjo indikatorja pod 20 % pa smo opredelili kot tiste, ki imajo nizko raven decentralizacije v primerjavi s skupino in povprečjem analiziranih držav. Preverili bomo tudi, koliko nižjih ravni upravljanja imajo države v povprečju v vsaki posamezni skupini. Na tej podlagi bomo tako bodisi potrdili bodisi ovrgli H1. Izmed vseh držav EU27

¹ V tabeli 2 prihodki nižjih ravni upravljanja zajemajo vse lastne prihodke (t. i. fiskalne prihodke, ki zajemajo davke, prispevke in takse) ter finančne transferje ali dohodkovne izravnave. Kot navaja EC (2012, 176), številni avtorji pri sorodnih raziskavah upoštevajo le lastne prihodke nižjih ravni upravljanja brez finančnih transferjev, zato se lahko med podatki, predstavljenimi v tem poglavju prispevka, in nekaterimi drugimi analizami pojavljajo razlike.

Tabela 2: Delež lokalnih financ v celotnih javnih financah in v razmerju do BDP države za EU27

		Delež lokalnih financ v celotnih javnih financah v %					Delež lokalnih financ v razmerju do BDP v %				
		1995	2007	2010	spr. 95–07	spr. 07–10	1995	2007	2010	spr. 95–07	spr. 97–10
Belgija	BEL	34,9	37,9	38,5	3,0	0,6	16,6	18,2	18,8	1,6	0,6
Bolgarija	BOL	22,4	16,1	19,8	-6,3	3,6	8,4	6,6	6,9	-1,8	0,3
Češka	CES	30,3	27,5	29,0	-2,8	1,5	12,2	11,1	11,4	-1,1	0,3
Danska	DAN	57,8	57,2	66,3	-0,6	9,1	32,6	31,8	36,8	-0,8	5,0
Nemčija	NEM	36,8	39,1	38,8	2,3	-0,4	16,7	17,1	16,9	0,4	-0,2
Estonija	EST	24,8	24,7	25,2	0,0	0,5	10,5	9,0	10,3	-1,5	1,3
Irska	IRS	33,2	19,1	19,2	-14,1	0,1	12,9	7,0	6,8	-5,9	-0,2
Grčija	GRC	5,2	6,1	6,6	1,0	0,5	1,9	2,5	2,6	0,6	0,1
Spanija	SPA	37,6	46,5	49,0	8,8	2,6	14,0	19,1	17,8	5,1	-1,3
Francija	FRA	18,8	21,0	23,2	2,2	2,2	9,2	10,5	11,5	1,3	1,0
Italija	ITA	28,3	32,2	32,5	3,8	0,4	12,7	14,8	14,9	2,1	0,1
Latvija	LAT	19,7	29,2	31,3	9,5	2,1	7,3	10,4	11,3	3,1	0,9
Litva	LIT	24,3	23,8	33,7	-0,5	9,9	8,0	8,0	11,4	0,0	3,4
Madžarska	MAD	28,2	25,7	25,9	-2,6	0,2	13,3	11,7	11,7	-1,6	0,0
Nizozemska	NIZ	48,3	33,5	35,3	-14,8	1,8	22,8	15,2	16,3	-7,6	1,1
Avstrija	AVS	34,1	31,5	31,6	-2,6	0,1	17,2	15,0	15,2	-2,2	0,2
Poljska	POL	23,1	33,0	36,3	9,9	3,3	10,0	13,3	13,6	3,3	0,3
Portugalska	POR	13,4	15,6	15,1	2,1	-0,4	4,9	6,4	6,3	1,5	-0,1
Romunija	ROM	13,1	26,9	28,5	13,8	1,6	4,2	9,5	9,7	5,3	0,2
Slovenija	SLO	17,7	19,6	22,1	1,8	2,5	7,8	8,3	9,8	0,5	1,5
Slovaška	SL	6,9	18,5	17,0	11,7	-1,5	3,1	6,0	5,5	2,9	-0,5
Finska	FIN	36,1	35,3	41,7	-0,8	6,4	20,0	18,6	21,9	-1,4	3,3
Svedska	SVE	42,2	43,9	48,0	1,7	4,2	24,3	23,9	25,3	-0,4	1,4
V. Britanija	VBR	28,9	30,2	34,2	1,2	4,1	11,0	12,4	13,8	1,4	1,4
EU 27 ¹			26,4	28,4				11,6	12,4		

¹ Povprečje za EU27 je izračunano kot navadno povprečje (kot razmerje med opazovano kategorijo in številom vseh v analizo vključenih držav – EU27).

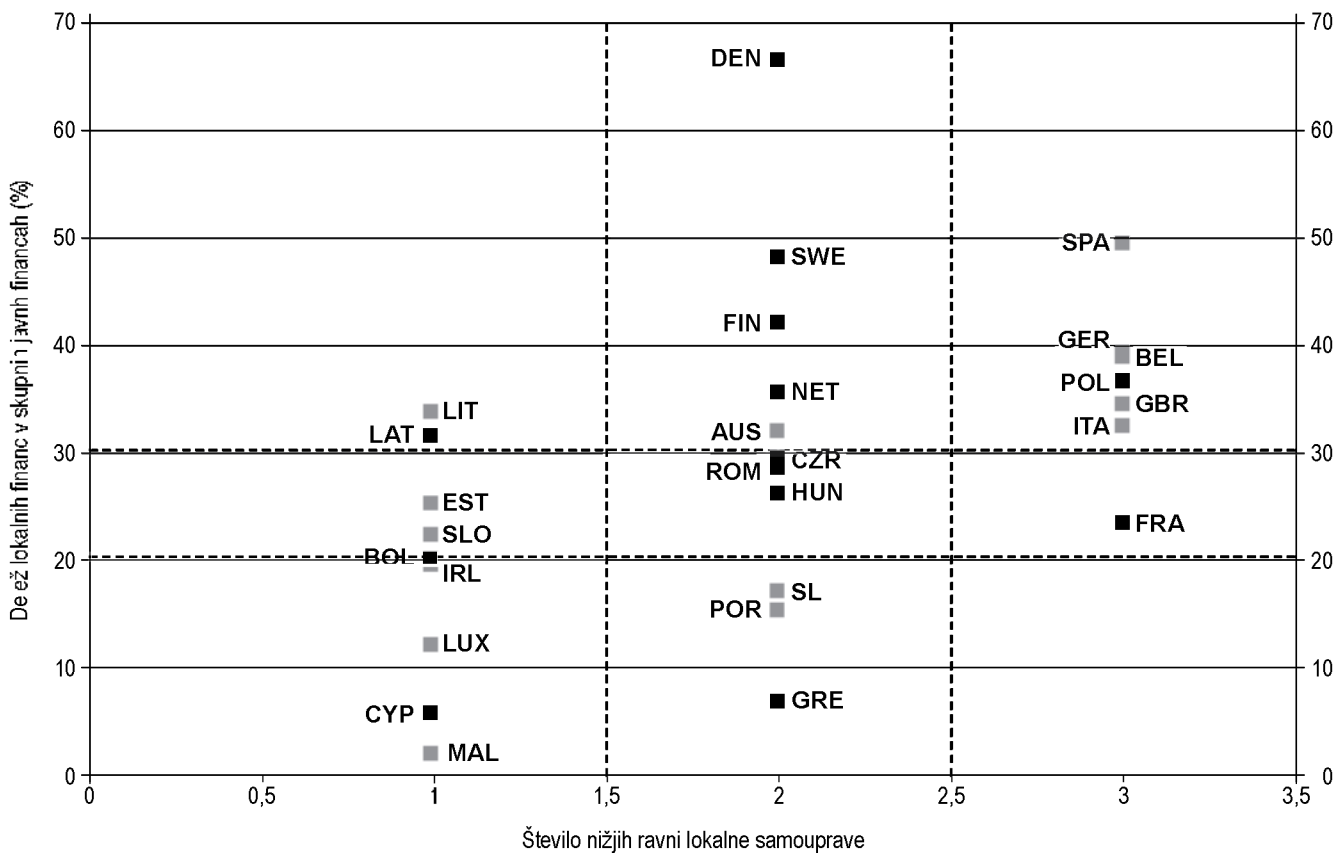
Vir: EC 2012, lastna kalkulacija

skupaj 13 držav uvrščamo v skupino močno decentraliziranih. Največ sredstev so leta 2010 za lokalno samoupravo namenile Danska (66 % javnih financ oz. 37 % BDP), Španija (49 % javnih financ oz. 18 % BDP), Švedska (48 % javnih financ oz. 25 % BDP) in Finska (41 % javnih financ oz. 22 % BDP). Sledijo jim države, kot so Nemčija, Belgija, Poljska, Nizozemska itd. Po drugi strani države, ki so med vsemi najmanj decentralizirane, npr. Malta, Ciper in Grčija, namenjajo nižjim ravnam upravljanja manj kot 10 % vseh javnih prihodkov. V skupino držav z nizko stopnjo decentralizacije poleg že naštetih uvrščamo še Bolgarijo, Irsko, Slovaško in Portugalsko. Preostale države uvrščamo v skupino s srednjo stopnjo decentralizacije. Na sliki 1 opazimo, da so v zgornjem desnem kvadrantu večinoma države z več ravni upravljanja. Vse te države uvrščamo v skupino močno decentraliziranih držav, vendar ne moremo v celoti trditi, da izključno tri ravni upravljanja pogojujejo močno decentraliziranost z vidika deleža lokalnih financ. Na to nas opozarjajo države, kot so Danska, Švedska, Finska, Nizozemska in Avstrija, ki imajo zgolj dve ravni upravljanja, vendar kljub temu spadajo med močno decentralizirane države. Po drugi strani pa lahko trdimo, da večina držav (z izjemo Litve in Latvije), ki imajo zgolj

eno nižjo raven decentralizacije, ne presega povprečnega deleža lokalnih financ v javnih financah (okoli 30 %). Tako v spodnjem levem kvadrantu najdemo skupaj 5 od 9 držav, ki imajo zgolj eno nižjo raven upravljanja, uvrščamo pa jih v skupino držav z nizko stopnjo decentralizacije. Na tej podlagi lahko delno potrdimo prvo delovno hipotezo. Hipoteza tako sicer velja v smeri, da večje število nivojev nižjih ravni upravljanja načeloma pomeni tudi večji delež lokalnih finančnih virov v celotnih javnih financah; v obratni smeri pa hipoteza v celoti ne vzdrži preverjanja po izbranem kriteriju, saj ne moremo potrditi, da države z zgolj eno nižjo ravno upravljanja praviloma izkazujejo tudi nizko stopnjo decentralizacije. Od tega pravila namreč odstopajo države, kot so Litva, Latvija, Estonija in Slovenija, ki sicer imajo eno nižjo raven upravljanja, a jih po drugi strani uvrščamo v skupino srednje oz. močno decentraliziranih držav.

Glede na ugotovitve bi lahko sklepali, da na stopnjo decentralizacije vplivajo še kateri drugi dejavniki, npr. velikost države, ki je po naši oceni tesno povezana s številom nivojev decentraliziranosti, vendar te predpostavke v tem prispevku ne preverjamo.

Slika 1: Lokalne finance v javnih financah (kot %) in število nižjih ravni upravljanja za EU27

Vir: Eurostat 2013, lastna kalkulacija

V nadaljevanju smo pozornost namenili še odhodkom. V tem okviru smo države primerjali po strukturi odhodkov ter ugotavljali, ali imajo podobne deleže odhodkov v strukturi vseh odhodkov ali pa so med njimi pomembnejše razlike kljub dejstvu, da so področja pristojnosti decentraliziranih ravni države po državah bolj ali manj poenotena. Gre za izvajanje pristojnosti lokalnih skupnosti na področjih, kot so npr. izobraževanje, socialna varnost, osnovno zdravstvo, administrativne zadeve oz. stroški upravljanja in delovanja lokalnih skupnosti, stroški urejanja prostora, varnosti itd. Na tej podlagi smo preverjali uvodoma postavljeno hipotezo (H2), ki pravi, da čeprav so si pristojnosti lokalne samouprave v analiziranih državah po svoji strukturi podobne, med njimi vendarle obstaja raznolikost v obsegu sredstev, ki jih namenjajo za izvajanje posameznih pristojnosti. Podatki o tem, kolikšen delež odhodkov so lokalne skupnosti namenile izvajanju posameznih pristojnosti, so prikazani v tabeli 3. Pri opredelitvi področij smo se omejili zgolj na tista področja, ki jih kot takšna podaja tudi klasifikacija EU COFOG. Klasifikacija COFOG je klasifikacija javnofinančnih izdatkov oz. funkcij države, ki loči v grobem 10 področij oz. funkcij, za katere se porabljajo javna sredstva. Pri tem smo za nazornejši prikaz izpostavili zgolj tista področja, ki zajemajo večji delež v strukturi odhodkov, saj imajo države v povprečju kar okoli 60 do 70 % vseh

odhodkov skoncentriranih zgolj na štirih področjih, in sicer v izobraževanju (20,5 %), socialni (19,5 %), administraciji in delovanju političnega sistema (15,5 %) ter zagotavljanju mreže osnovnega zdravstva (13,3 %).

Preostala področja, ki v strukturi vseh odhodkov lokalnih skupnosti ne dosegajo velikih deležev, smo združili v enotno kategorijo z imenom »drugo«. V to kategorijo sodijo še naloge in pristojnosti s področja vzdrževanja javnega reda in miru, stanovanjske zadeve, urejanje komunalnih zadev, načrtovanje prostora, varstvo okolja ter obramba in zaščita pred naravnimi nesrečami.

Eno glavnih področij, za katero lokalne skupnosti porabijo največ sredstev, je področje izobraževanja; izvajanje izobraževanja predstavlja v povprečju približno petino odhodkov. Drugo pomembno področje pristojnosti lokalnih oblasti je socialna varnost, ki je močno poudarjena pri Danski, saj predstavlja kar 55 % vseh lokalnih odhodkov. Sledijo ji Velika Britanija, Švedska, Finska, Nemčija in Avstrija, ki izkazujejo višjo vrednost odhodkov glede na povprečje. Na podlagi primerjave držav z vidika odhodkov lahko potrdimo uvodoma postavljeno hipotezo, saj se deleži posameznih vrst odhodkov lokalnih oblasti za izvajanje nalog med seboj precej razlikujejo, čeprav je njihova struktura po klasifikaciji poenotena.

Tabela 3: Odhodki nižjih ravni upravljanja držav EU27 leta 2010 glede na pristojnosti

	Izobraževanje	Sociala	Administracija	Zdravstvo	Drugo
Estonija	39,4 %	8,1 %	8,2 %	16,2 %	28,2 %
Slovaška	38,8 %	6,8 %	15,5 %	0,3 %	38,5 %
Latvija	36,9 %	9,8 %	8,9 %	8,7 %	35,8 %
Slovenija	35,1 %	9,8 %	9,8 %	10,3 %	35,0 %
Litva	34,4 %	11,9 %	5,3 %	20,0 %	28,5 %
Velika Britanija	32,8 %	29,9 %	5,7 %	0,0 %	31,6 %
Bolgarija	32,8 %	7,2 %	10,4 %	9,0 %	40,7 %
Belgija	31,9 %	19,2 %	17,2 %	1,0 %	30,7 %
Madžarska	29,3 %	12,5 %	17,4 %	14,9 %	25,8 %
Češka	29,1 %	11,0 %	12,4 %	2,0 %	45,4 %
Nizozemska	28,3 %	15,2 %	7,9 %	1,6 %	47,0 %
Poljska	26,2 %	12,4 %	9,5 %	14,6 %	37,4 %
Irska	22,7 %	12,9 %	3,3 %	0,0 %	61,1 %
Nemčija	21,5 %	24,1 %	23,3 %	2,4 %	28,6 %
Romunija	21,3 %	17,1 %	11,8 %	8,4 %	41,4 %
Švedska	21,2 %	26,5 %	11,1 %	27,3 %	14,1 %
EU27 povprečno	20,5 %	19,5 %	15,5 %	13,3 %	31,1 %
Španija	19,2 %	7,1 %	18,3 %	25,1 %	30,3 %
Finska	18,7 %	24,8 %	14,4 %	29,4 %	12,6 %
Avstrija	18,5 %	19,6 %	0,2	22,4 %	24,2 %
Luksemburg	17,0 %	6,2 %	25,1 %	0,3 %	51,4 %
Francija	15,3 %	17,7 %	17,0 %	0,7 %	49,3 %
Danska	10,7 %	55,2 %	4,0 %	22,4 %	7,8 %
Portugalska	10,5 %	6,3 %	29,6 %	4,9 %	48,7 %
Italija	7,6 %	5,2 %	13,7 %	46,6 %	27,0 %
Grčija	1,5 %	12,1 %	45,3 %	0,0 %	41,1 %
Ciper	0,0 %	0,0 %	43,4 %	0,0 %	56,6 %
Malta	0,0 %	0,0 %	52,3 %	0,0 %	47,8 %

Vir: Eurostat, 2013, lastna kalkulacija

Skladnost virov s pristojnostmi nižjih ravni upravljanja. Mednarodno primerjavo sistemov smo v zadnjem delu dopolnili še z analizo skladnosti sistemov fiskalne decentralizacije z enim izmed temeljnih načel MELLs, in sicer načelom skladnosti virov z dodeljenimi jim pristojnostmi. V tabeli 4 je tako prikazano, kakšno stopnjo pokritosti lokalnih odhodkov s prihodki za izvajanje nalog in pristojnosti lokalnih skupnosti beležijo posamezne države EU27. Ob tem nas je zanimalo predvsem, ali te države s svojimi viri oz. prihodki pokrijejo vse izkazane odhodke, kar bi pomenilo, da v celoti izpolnjujejo eno izmed glavnih načel MELLs, ki pravi, da morajo biti viri oz. prihodki lokalnih oblasti v skladu z njihovimi pristojnostmi in nalogami. Pokritost odhodkov s prihodki najlažje opazujemo prek kazalnika razmerja med prihodki lokalnih skupnosti in odhodki, ki so jih lokalne skupnosti izkazale v tekočem obdobju. Gre za razmerje med nominalno vrednostjo prihodkov in odhodkov (tekočih in investicijskih) nižjih ravni upravljanja. Če je izračunani kazalnik manjši od 1, pomeni, da lokalne oblasti v posamezni državi v tekočem obračunskem obdobju ne pokrijejo vseh zakonsko predpisanih nalog oz. ne izvajajo pristojnosti brez pomoči

centralne (državne) ravni. Manjkajoča sredstva lokalne skupnosti pridobijo iz transferjev države oz. s prelivanjem sredstev med posameznimi nižjimi ravni upravljanja. To lahko pomeni tudi, da se morajo lokalne skupnosti za izvajanje svojih pristojnosti zadolževati, s tem pa akumulirajo določen primanjkljaj, ki dolgoročno ni vzdržen in pomeni neke vrste erozijo avtonomije lokalne samouprave. Kot je moč razbrati iz tabele, skupen obseg finančnih virov držav EU27, ki pripada nižjim ravni upravljanja, ne pokriva v celoti izkazanih odhodkov (stroškov) teh ravni upravljanja. Pokritost odhodkov s prihodki je na kumulativnem nivoju vseh proučevanih držav 95,1-odstotna. V tabeli smo še posebej označili tiste države, ki izkazujejo zadosten obseg finančnih virov glede na obremenitev nižjih ravni upravljanja (Bolgarija, Irska, Ciper, Litva, Luksemburg) oz. njihove nižje ravni upravljanja v opazovanem letu razpolagajo celo z večjim obsegom finančnih virov glede na odhodke (Estonija, Švedska). Te države umestimo v skupino držav z visoko skladnostjo s proučevanim načelom listine MELLs, t. i. načelom skladnosti virov z nalogami. V drugo skupino držav umestimo tiste države, ki izkazujejo večjo vrednost koeficienta PO od izračunanega povprečja

Tabela 4: Skladnost virov z odhodki lokalnih skupnosti (koeficient PO = prihodki / odhodki)

		PRIHODKI V mrd €	ODHODKI v mrd €	KOEFICIENT PO
Belgija	BEL	75,1	78,3	0,959
Bolgarija	BOL	2,5	2,5	1,000
Ceška Rep.	CES	17	17,8	0,955
Danska	DAN	87,5	88	0,994
Nemčija	NEM	494,7	523	0,946
Estonija	EST	1,5	1,4	1,071
Irska	IRS	10,7	10,7	1,000
Grčija	GRC	5,9	6,4	0,922
Španija	SPA	211,7	255	0,830
Francija	FRA	227	228,7	0,993
Italija	ITA	237,1	244,6	0,969
Ciper	CIP	0,4	0,4	1,000
Latvija	LAT	1,9	2	0,950
Litva	LIT	3,1	3,1	1,000
Luksemburg	LUK	2,1	2,1	1,000
Madžarska	MAD	11,5	12,3	0,935
Malta*	MAL	0	0	0,000
Nizozemska	NIZ	96,4	101,2	0,953
Avstrija	AVS	47,7	51,2	0,932
Poljska	POL	48,8	53,1	0,919
Portugalska	POR	11	12,4	0,887
Romunija	ROM	11,8	11,9	0,992
Slovenija	SLO	3,5	3,6	0,972
Slovaška	SL	4,2	4,8	0,875
Finska	FIN	40	40,5	0,988
Švedska	SVE	89	88,5	1,006
Velika Britanija	VBR	237,3	238,3	0,996
EU27 skupaj		1.979,40	2.081,80	0,951

Vir: Dexia, 2012, lastni izračuni

vseh držav EU27. Te države so Nizozemska, Češka, Belgija, Italija, Slovenija, Finska, Romunija, Francija, Danska in Velika Britanija. Preostalih 9 držav umestimo v skupino držav z nizko skladnostjo s proučevanim načelom, saj imajo pokritost izkazanih odhodkov nižjih ravni upravljanja glede na obseg finančnih virov, s katerim razpolagajo, manj kot 95,1-odstotno.

4 Sklep in ključne ugotovitve

Temeljni namen prispevka je bila izvedba mednarodne primerjave sicer različnih sistemov fiskalne decentralizacije držav EU27 v povezavi z nekaterimi temeljnimi načeli MELLs, ki države napotuje v poenotenje sistemov fiskalne decentraliziranosti za doseg večje učinkovitosti. Po pregledu obstoječe literature ter doslej izvedenih mednarodnih primerjav smo za namen te analize izbrali štiri primerjalne indikatorje ter jih povezali z dvema delovnimi hipotezama. Prva hipoteza pravi, da večje število nivojev nižjih ravni upravljanja v posamezni državi posledično pomeni tudi večji delež lokalnih financ v celotnih javnih finančnih, druga hipoteza pa trdi, da je kljub relativni podobnosti strukture pristojnosti lokalnih oblasti po državah

med njimi še zmeraj velika raznolikost po obsegu sredstev, ki jih lokalne oblasti namenjajo za izvajanje posameznih pristojnosti. Rezultati analize so pokazali, da so v EU27 še vedno razlike tako glede števila nivojev nižjih ravni upravljanja kot glede fiskalne moči in avtonomije financiranja. Primerjane države imajo tako od ene (občine) pa do treh ravni lokalne samouprave (poleg občin še pokrajine, regije, zvezne dežele ipd). Tudi obseg sredstev, ki jih namenjajo lokalnim zadevam, je po državah zelo različen. Največ sredstev za lokalne zadeve tako namenja Danska (66 % celotnih javnih financ oz. 37 % BDP), sledita Španija (49 % javnih financ oz. 18 % BDP), Švedska (48 % javnih financ oz. 25 % BDP) itd., najmanj sredstev za te zadeve pa namenjata Ciper in Grčija (manj kot 10 % vseh prihodkov javnega sektorja oz. manj kot 3 % BDP). Kljub temu naše delovne hipoteze, da več ravni lokalne samouprave pomeni tudi višji delež lokalnih financ v celotnih finančnih, ne moremo v celoti potrditi. Res je, da večje število nivojev nižjih ravni upravljanja načeloma pomeni tudi večji delež lokalnih finančnih virov v celotnih javnih finančnih, v obratni smeri pa hipoteza v celoti ne vzdrži preverjanja po izbranem kriteriju. V nadaljevanju smo na izbranih državah izvedli še primerjalno analizo odhodkov lokalnih skupnosti v okviru njihovih pristojnosti in nalog. Rezultati kažejo, da kljub precej podobnim pristojnostim in nalogam, ki jih imajo države, obseg sredstev, ki jih namenjajo za posamezna področja, med njimi še zdaleč ni enak ter da je odstopanje od povprečnih strukturnih deležev lokalnih odhodkov precejšnje. Mednarodno primerjavo sistemov fiskalne decentralizacije držav EU27 smo zaključili z analizo skladnosti sistemov z enim izmed temeljnih načel MELLs, in sicer načelom skladnosti finančnih virov s pristojnostmi lokalne samouprave. To smo preverjali z indikatorjem pokritosti odhodkov s prihodki oz. z razpoložljivimi finančnimi viri, ki jih imajo lokalne oblasti za izvajanje nalog in pristojnosti, ki so jim bile dodeljene. Izmed vseh skupaj le sedem držav izkazuje zadostno raven lokalnih prihodkov glede na njihove potrebe, v celoti pa države EU27 razpolagajo s približno 95 % sredstev glede na odhodke, kar pomeni, da morajo razliko pridobiti neposredno preko transferjev iz centralne ravni, preko izravnalnih shem ali preko zadolževanja. Čeprav se zavedamo omejitev, ki jih postavlja primerjalna analiza sistemov fiskalne decentralizacije v primerjavi s primerjalno analizo s pomočjo indeksa fiskalne decentralizacije, pa smo po naši oceni kljub temu pridobili stvaren oris stanja na tem področju, ugotovitve in podatki pa lahko služijo kot relevantna osnova za nadaljnje poglobljeno proučevanje tega področja.

Literatura in viri

1. Ahmad, E., Brosio, G., Tanzi, V. (2008). Local services provision in selected OECD countries: Do decentralized operations work better? Washington, D.C.: *IMF Working Paper No. 08/67*.
2. Aristovnik, A. (2012). Fiscal Decentralization in Eastern Europe: A Twenty-Year Perspective. *MPRA – Munich personal RePEc Archive Paper No. 39216*.

3. Boex, J. (2009). Fiscal Decentralization and Intergovernmental Finance Reform as an International Development Strategy. *IDG Working Paper* No. 2009-06.
4. Bole, V., Jerc, Ž. (2005). Prihodki nižjih ravni države. *Lex localis* 3 (4): 93–117.
5. Brennan, D., Buchanan, J. (1980). *The Power to Tax: Analytical Foundations of a Fiscal Constitution*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Brezovnik, B., Oplotnik, Ž. (2003). *Fiskalna decentralizacija v Sloveniji – oris stanja, mednarodna primerjava in problematika*. Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila.
7. Buser, W. (2011). The impact of fiscal decentralization on economic performance in high income OECD nations – an institutional approach. *Public choice* 149: 31–48. <http://dx.doi.org/10.1007/s11127-011-9827-6>
8. Buti, M., Sapir, A. (2006). Fiscal Policy in Europe: The Past and Future of EMU Rules from the Perspective of Musgrave and Buchanan. *CEPR Discussion Paper* No. 5830.
9. Byskov, S. (2001). *Measuring Levels of Decentralization: The strength and Weaknesses of Government Finance statistics*. World bank.
10. Council of Europe. (1985). European Charter of Local Self-Government. Strasbourg: *European Treaty Series* No. 122.
11. Čermoša, S. (2012) Central European countries and the smooth adjustment hypothesis = Srednjeevropske države in hipoteza gladkega prilagajanja. *Naše gospodarstvo* (Our Economy) 58 (5/6): 14–22.
12. Darby, J., Muscatelli, R., Graeme, R. (2005). Fiscal Consolidation and Decentralization: A Tale of TwoTiers. *Fiscal Studies* 26 (2): 169–195. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1475-5890.2005.00009.x>
13. Dexia (2011). *Subnational public finance in the European Union* [online]. Dosegljivo: http://www.dexia.com/EN/news/in_short/Documents/NDCE_july_2011_EN.pdf [1. 3. 2013].
14. Dexia (2012). *EU Subnational governments: 2010 key figures, 2011/2012 edition* [online]. Dosegljivo: <http://www.dexia-creditlocal.fr/collectivites-locales/expertise/europe-international/Documents/Nuancier%202011-2012%20-%20GB/NuancierAnglais2011Web.pdf>.
15. European commission – EC (2012). *Report on Public finances in EU 2012*. Dosegljivo: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/cc-2012-4.pdf.
16. Eurostat. 2013. *Government revenue, expenditure and main aggregates* [online]. Dosegljivo: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_a_main&lang=en.
17. IMF – International Monetary Fund. (2001). *GFSM – Government Finance Statistics Manual 2001*. IMF: IMF's Government Finance Statistics (GFS). <http://dx.doi.org/10.5089/9781589060531.043>
18. Mello, de L. in M. Barenstein. (2001). Fiscal Decentralization and Governance: A Cross-Country Analysis. IMF: IMF Working paper.
19. Musgrave, R. A. (1959). *The Theory of Public Finance*. McGraw-Hill, New York.
20. Neyapti, B. (2010). Fiscal decentralization and deficits: International evidence. *European Journal of Political Economy*, Elsevier, 26(2): 155-166. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ejpolco.2010.01.001>
21. Oates, W. S. (1972). *Fiscal Federalism*. Harcourt Brace Jovanovich, New York.
22. Oates, W. S. (2008). On the theory and practice of fiscal decentralization. V: *Institutional Foundations of Public Finance: Economic and Legal Perspectives*. ur. A. J. Auerbach in D. N. Shaviro, Harvard University Press, 165–189.
23. Olson, M. (1969). The principle of fiscal equivalence: the division of responsibilities among different levels of government. *The American Economic Review* 59 (2): 479–487.
24. Proud'homme, R. (1995). The dangers of decentralization. *World Bank Research Observer* 10. <http://dx.doi.org/10.1093/wbro/10.2.201>
25. Qian, Y. in B. R. Weingast. (1997). Federalism as a Commitment to Preserving Market Incentives. *The Journal of Economic Perspectives* 11 (4): 83–92. <http://dx.doi.org/10.1257/jep.11.4.83>
26. Schakel, A. H. (2008). *Validation of the Regional Authority Index', Regional and Federal Studies*. Routledge, volume 18.
27. Sharma, C. K. (2004). Decentralization Dilemma: Measuring the Degree and Evaluating the Outcomes. *MPRA – Munich personal RePEc Archive Paper* No. 204.
28. Tanzi, V. (1996). Fiscal Federalism and Decentralization: A Review of Some Efficiency and Macroeconomic Aspects. *Annual Bank Conference on Development Economics*.
29. Thieben, U. (2003). Fiscal decentralization and economic growth in high income OECD countries. *Fiscal Studies* 24 (3): 64–70.
30. Tiebout, C. (1956). A Pure Theory of Local Expenditures. *Journal of Political Economy* 64: 416–424. <http://dx.doi.org/10.1086/257839>
31. Weingast, B. (2008). *Second Generation Fiscal Federalism*. Working Paper, Stanford University.

Mateja Finžgar, univerzitetna diplomirana ekonomistka, je doktorska študentka na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Po diplomi si je delovne in raziskovalne izkušnje pridobivala z večletnim delom na področju revizije in revidiranja ter na področju izdelave poslovnih in ekonomskih analiz. Trenutno je zaposlena v podjetju Butan Plin d.d.

Mateja Finžgar is a Ph.D. student at the University of Maribor, Faculty of Economics and Business. After graduation, she started to gain work experience by working in the field of economic research, auditing, and serving as a business and economic analyst. Currently, she works as an economic analyst at Butan Plin d.d. in Ljubljana.

Žan Jan Oplotnik je izredni profesor za področje financ in mednarodne ekonomije, zaposlen na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Že več kot desetletje se ukvarja z analizo lokalne samouprave in fiskalne decentralizacije. Druga področja raziskovanja so poslovne finance, analiza mednarodnih gospodarskih gibanj, mednarodne finance, makroekonomska politika in financiranje velikih infrastrukturnih projektov.

Žan Jan Oplotnik, Ph.D., is an associate professor of finance and international economics at the Faculty of Economics and Business. In recent years, he has been involved in many research projects, mainly in the field of public finance and local government financing, financing public infrastructure projects and public goods delivery. As a professor, he lectures mainly at the postgraduate level.